

לפרשת תצוה – תשע"ב

זכור - פורים ואמונה

דורון קראוס

כתוב בזוהר בהעלותך (בתרגום חופשי): "אוי לו לאותו אדם אשר חושב כי התורה באה לספר סתם סיפורים.. שאם כן, גם היום אנחנו יכולים לספר סיפורים טובים יותר... אלא שדברי התורה הינם דברים עליונים וסודות עליונים".

על פי רעיון זה ננסה קמעה להסביר את אופן השתלשלות מגילת אסתר ומה ניתן ללמוד ממנה לזמן שלנו.

אחד מן הדברים המרכזיים של המגילה היא שאנו לומדים ממנה אמונה. ידועים הדברים לכל שבמגילה לא מופיע שם ה'. כבר נידון דבר זה בהרחבה במקומות רבים אשר מורים על כך שהקב"ה מכוון את כל העלילה של המגילה בהסתר ושהוא פועל את כל עניני המגילה. כשמסתכלים באופן פשוט המגילה מספרת על מלך רשע שיכור (אחשוורוש) ושאחד השרים (המן) זומם להשמיד את כל היהודים. שר אחר בממלכה (מרדכי) והמלכה המכהנת (אסתר) מגלים תושיה רבה ובמזימה מתוחכמת שעניינם לגרום למלך אחשוורוש לחשוב שאסתר המלכה זוממת מאחורי גבו מזימות שונות עם אחד השרים שקיבל את אמונו המלא (המן). בסופו של דבר המזימה מסוכלת ויש שמחה גדולה ליהודים.

עתה, נעיין שנית בעיניהם הרוחניות של חז"ל. מרדכי למעשה היה באותו זמן ראש הסנהדרין התלמיד חכם המובהק של הדור (פרקי דרבי אליעזר פרק מ"ט), אשר לקח לו לאשה את אסתר היא הדסה לאחר שהתייתמה מהוריה (מגילה דף י"ג ע"א). עתה נתאר לעצמנו מה הרגיש גדול הדור של ישראל כשהקב"ה עושה עימו מעשה כזה שאישתו היקרה נלקחת לחיי אישות עם מלך גוי ורשע כאחשוורוש. יתרה מזו, אם נחשב את מנין השנים במגילה, אסתר נלקחה לאישה בשנה השביעית למלכות המלך אחשוורוש (אסתר פ"ב, ט"ז) ואילו גזרת המן יוצאת לפועל רק בשנה השתים עשר למלכות המלך אחשוורוש (אסתר פ"ג ז'). במשך 5 שנים מרדכי חי במציאות שבה אשתו נמצאת בקביעות עם מלך גוי ללא סיבה מובנת או נראית לעין כשאסתר נאלצת להפקיר עצמה באונס לאותו רשע. אך לבסוף מתגלה שדווקא המציאות הכואבת הזו היא המפתח להצלה של כל ישראל. כל השנים שבודאי היו קשות למרדכי ואסתר מתגלות כנס ההצלה הגדול ביותר של עם ישראל מאז יציאת מצרים. "...ומי יודע אם לעת זאת הגעת למלכות" (אסתר פ"ד, י"ד), אומר ה"אבן עזרא" במקום, "שמא לא הגעת למלכות אלא בעבור העת הזאת שתושיעי את ישראל". וכן על פי הזוהר הקדוש שמשמעות הפסוק הוא שככה סיבבה ההשגחה העליונה שיהיה.

ועתה רואים כי מה שהיה נראה כסיפור של חושך לשתי הדמויות המרכזיות בו, הוא סוד ההצלה של ישראל. וזוהי עניינה של אמונה, פעמים רבות כשמסתכלים בחיים על מהלך כל שהוא אין שום שכל והגיון בדרך שבה הקב"ה מגלגל את הדברים. אך לעיתים (אם זוכים) רואים איך שכל עניינה של ההשגחה היא להניע את הגלגלים של המציאות לעבר השלמות הנצחית (מתוך דעת תבונות לרמח"ל). על זה אמר רבי עקיבא "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד" (ברכות ס' ע"ב). וכך מבאר רבי נחמן מברסלב על הפסוק "לפני שמש ינון שמו" (תהילים פ"ב, פ"ז. ליקוטי מוהר"ן תורה א') שקודם האדם צריך להקדים אמונה לכל דבר שקורה לו בחיים ורק אחר כך הוא זוכה להבין את השכל של הדבר. שנזכה להתפלל ולהתחנן לקב"ה שיראה לנו את ההשגחה ואת הדרך בה הוא מוביל אותנו הן בחיים הפרטיים של כל אחד מאיתנו והן בחיים הכלליים של עם ישראל וכל העולם כולו.